מה הדין: היזק לתמונה משפחתית או חפץ סנטימנטלי: כמה חייבים לשלם על נזק לחפץ שאין לו מחיר בשוק?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

בדיני ממונות בבית דין, מזיק חייב לשלם רק לפי הערך המסחרי של החפץ בשוק. חפץ שאין לו שום ערך כספי בשוק (כגון תמונה משפחתית ישנה) – המזיק פטור מלשלם בבית דין על ערכו הרגשי.

הנידון: אדם שהזיק או זרק לפח תמונה משפחתית ישנה ויקרה ללב בעליה (כגון תמונה היסטורית של הסבא יחד עם ראש עיריית ירושלים לשעבר טדי קולק), או משקפיים ישנים שאין להם שום שוק מסחרי – האם בית הדין מחייב את המזיק לשלם על הערך הרגשי והסנטימנטלי?

בדיני ממונות בבית דין, המזיק פטור מתשלומין, מפני שההלכה שמה נזקים אך ורק לפי ירידת הערך המסחרי בשוק ("כמה הייתה שווה וכמה היא שווה עכשיו"). כיוון שלתמונה משפחתית פרטית אין דורש בשוק החופשי ואין לה מחיר מסחרי, הרי היא מוגדרת כ"דבר שאין לו שווי בשוק", שאין בית דין מוציא עליו ממון.

אמנם, בינו לבין קונו וממידת היושר, חייב המזיק לפייס את הבעלים ולצאת ידי שמיים על העוגמת נפש וההפחדה שגרם, ואם מדובר בחפץ הדורש תיקון נקודתי – ראוי לתקנו.

חידש הנתיבות המשפט (סימן שפ / סימן רמ"ח) שמזיק דבר שאין לו שווי כספי נמכר בשוק – פטור מתשלומין בדיני אדם, מפני שאין בית דין שמים "ערך ללב". אמנם, אם החפץ כולל נייר, מסגרת או בד בעלי ערך מועט – חייב לשלם את דמי החומר הגלמי בלבד, ולצאת ידי שמיים לפייס את חברו.

(מקורות: שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שפ"ז סעיף א' ; נתיבות המשפט, חושן משפט, סימן שפ"א סעיף קטן א', וסימן רמ"ח ; וחידושי הרמב"ן, מסכת בבא קמא דף נ').

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

https://horat-hamishpat.co.il/halacha-qa/damage-family-photo-sentimental/